

Hiểu về báo cáo giải phẫu bệnh của bạn

Báo cáo giải phẫu bệnh (pathology report) là một báo cáo y tế mô tả một mẫu mô lấy từ bệnh nhân, do bác sĩ giải phẫu bệnh viết. Nó cung cấp chẩn đoán ung thư mang tính quyết định và được dùng để xác định giai đoạn và lập kế hoạch điều trị. Nó thường bao gồm phần mô tả đại thể, mô tả vi thể, và chẩn đoán cuối cùng.

Phiên bản đơn giản

Báo cáo giải phẫu bệnh (pathology report, đôi khi gọi là báo cáo giải phẫu bệnh phẫu thuật) là một báo cáo y tế mô tả các đặc điểm của một mẫu mô lấy từ bệnh nhân. Báo cáo do bác sĩ giải phẫu bệnh (pathologist) viết, là một bác sĩ được đào tạo đặc biệt để nhận diện các bệnh bằng cách nghiên cứu tế bào và mô dưới kính hiển vi.

Báo cáo giải phẫu bệnh bao gồm thông tin nhận dạng (như tên bệnh nhân, ngày sinh và ngày sinh thiết) và chi tiết về mẫu được lấy từ vị trí nào trong cơ thể và lấy bằng cách nào. Nó thường bao gồm phần mô tả đại thể (mô tả mẫu bằng mắt thường nhìn thấy), mô tả vi thể, và chẩn đoán cuối cùng. Nó cũng có thể bao gồm một phần ghi chú của bác sĩ giải phẫu bệnh.

Báo cáo giải phẫu bệnh cung cấp chẩn đoán ung thư mang tính quyết định. Nó cũng được dùng để xác định giai đoạn (mô tả mức độ lan rộng của ung thư trong cơ thể, đặc biệt là liệu nó đã lan chưa) và giúp lập kế hoạch điều trị.

Báo cáo giải phẫu bệnh của bạn là tài liệu xác nhận chẩn đoán ung thư và mô tả chính xác những gì được tìm thấy.

Mô được lấy như thế nào

Bác sĩ giải phẫu bệnh kiểm tra các tế bào hoặc mô lấy được trong quá trình sinh thiết hoặc phẫu thuật, hoặc từ dịch cơ thể. Một mẫu sinh thiết có thể được lấy theo nhiều cách, chẳng hạn như:

- lấy một mẫu mô từ bề mặt da
- dùng một cây kim đưa xuyên qua da để rút mô hoặc dịch
- đưa một ống mỏng có đèn gọi là ống nội soi qua miệng, hậu môn, niệu đạo, hoặc một vết rạch nhỏ để nhìn bên trong cơ thể và lấy một mẫu

Nếu phẫu thuật được dùng để lấy một phần hoặc toàn bộ khối u, một phần hoặc toàn bộ khối u đã lấy sẽ được kiểm tra. Khi lấy toàn bộ khối u, bác sĩ phẫu thuật thường cố gắng lấy một ít mô lành xung quanh nó (bờ diện cắt, margin) để bác sĩ giải phẫu bệnh có thể kiểm tra xem nó có chứa tế bào u hay không. Với một số loại ung thư, đặc biệt là ung thư vú và ung thư hắc tố

(melanoma), bác sĩ phẫu thuật cũng có thể lấy các hạch bạch huyết lân cận (hạch lympho gác cửa, sentinel lymph node) để bác sĩ giải phẫu bệnh xem chúng có chứa tế bào ung thư không.

Bác sĩ giải phẫu bệnh cũng có thể kiểm tra tế bào trong dịch cơ thể, chẳng hạn như nước tiểu, dịch não tủy, đờm và những dịch khác.

Mô được kiểm tra như thế nào

Mẫu mô hoặc tế bào phải được cắt thành những lát rất mỏng, gọi là các lát cắt, để bác sĩ giải phẫu bệnh có thể soi chúng dưới kính hiển vi. Trước tiên mẫu phải được xử lý để làm cho nó rắn lại.

Cách phổ biến nhất là "cố định" mẫu bằng hóa chất, thường bằng một hóa chất gọi là formalin. Điều này ổn định các tế bào. Mô sau đó được vùi vào một khối nền paraffin vĩnh viễn, cắt thành các lát rất mỏng, đặt lên lam kính, và nhuộm bằng thuốc nhuộm để giúp làm rõ các phần của tế bào và cấu trúc trong mô. Đây được gọi là kiểm tra mô học. Việc chuẩn bị các lát cố định này thường mất vài ngày, và bác sĩ giải phẫu bệnh thường gửi báo cáo trong vòng 10 ngày sau khi sinh thiết hoặc phẫu thuật.

Cắt lát đông lạnh là một cách khác, được dùng khi cần câu trả lời ngay — ví dụ, trong khi phẫu thuật để đưa ra chẩn đoán nhanh cho bác sĩ phẫu thuật trong lúc bệnh nhân còn trong phòng mổ. Một lát cắt đông lạnh có thể được kiểm tra trong khoảng 15 đến 20 phút. Tuy nhiên, các lát cố định (vĩnh viễn) giữ được nhiều chi tiết hơn và thường được dùng hơn để đưa ra chẩn đoán.

Phần mô tả đại thể

Phần mô tả đại thể bao gồm màu sắc, trọng lượng và kích thước của mẫu mô mà mắt thường nhìn thấy. Nó cũng có thể bao gồm hình dạng của mẫu và bất kỳ bất thường nào có thể nhìn thấy. Nó cho biết vị trí cơ thể mà mô được lấy từ đó, có bao nhiêu mẫu được lấy, và có hạch bạch huyết nào được lấy đi không và bao nhiêu.

Phần mô tả vi thể

Phần mô tả vi thể bao gồm hình dáng của các tế bào sau khi chúng đã được nhuộm (thường bằng hematoxylin và eosin, hay H&E) và quan sát dưới kính hiển vi. Nó có thể bao gồm loại và số lượng tế bào nhìn thấy, mức độ bất thường của tế bào (độ mô học của u, grade), và các đặc điểm tế bào đáng chú ý.

Phần này cũng cho biết liệu có tìm thấy tế bào bất thường ở bờ diện cắt hoặc trong các hạch bạch huyết hay không:

- **Bờ diện cắt (margin)** được mô tả là âm tính (hay "sạch") khi không tìm thấy tế bào ung thư ở rìa mô đã lấy, gợi ý toàn bộ khối ung thư đã được lấy đi. Bờ diện cắt là dương tính (hay "có liên quan") khi tìm thấy tế bào ung thư ở rìa, gợi ý một phần khối ung thư chưa được lấy đi.
- **Hạch bạch huyết** được gọi là dương tính nếu chúng có tế bào ung thư và âm tính nếu không có.

Phần mô tả vi thể cũng có thể bao gồm kết quả của các xét nghiệm bổ sung, chẳng hạn như các xét nghiệm đo lường đặc tính của tế bào hoặc tìm các bất thường về gen hoặc phân tử.

Phần chẩn đoán

Phần chẩn đoán là bản tóm tắt của bác sĩ giải phẫu bệnh về tất cả các phát hiện từ việc kiểm tra bằng mắt và bằng kính hiển vi, kết hợp với thông tin lâm sàng có liên quan. Chính ở đây, loại ung thư được xác định, bao gồm độ mô học của u, tình trạng hạch bạch huyết, tình trạng bờ diện cắt, và giai đoạn.

Kết quả phân tử và dấu ấn sinh học

Một số xét nghiệm phân tử, đôi khi gọi là xét nghiệm dấu ấn sinh học (biomarker), được thực hiện như một phần của phân tích giải phẫu bệnh ban đầu cho tất cả các trường hợp của một loại ung thư nhất định. Ví dụ, một báo cáo cho ung thư vú nghi ngờ sẽ bao gồm kết quả xét nghiệm thụ thể estrogen và progesterone và protein HER2/neu. Những kết quả này giúp xác định phương pháp điều trị tốt nhất cho từng bệnh nhân.

Sinh thiết lỏng (liquid biopsy) — xét nghiệm một mẫu máu hoặc dịch khác để tìm các đoạn DNA của khối u — là một cách khác để phân tích các đặc điểm phân tử. Một số kết quả này có thể xuất hiện trong các báo cáo riêng liên kết với báo cáo giải phẫu bệnh.

Nhận báo cáo và xin ý kiến thứ hai

Bác sĩ phụ trách điều trị của bạn sẽ nói cho bạn biết về các phát hiện trong báo cáo giải phẫu bệnh và có thể giúp bạn hiểu điều đó có ý nghĩa gì với tình trạng của bạn. Bạn cũng có thể xin trao đổi về báo cáo của mình với bác sĩ giải phẫu bệnh. Hãy lưu ý rằng kết quả báo cáo thường xuất hiện trên cổng thông tin bệnh nhân cùng lúc bác sĩ nhận được, vì vậy bạn có thể thấy báo cáo của mình trước khi bác sĩ đã xem qua nó.

Mặc dù việc chẩn đoán hầu hết các loại ung thư khá rõ ràng, bạn hoặc bác sĩ của bạn có thể muốn có ý kiến thứ hai từ một bác sĩ giải phẫu bệnh khác. Để làm điều này, bạn sẽ cần lấy các lam kính và/hoặc khối paraffin từ bác sĩ giải phẫu bệnh hoặc bệnh viện đã kiểm tra mẫu. Nhiều cơ sở, bao gồm các trung tâm ung thư được NCI chỉ định, cung cấp ý kiến thứ hai; hãy liên hệ trước với cơ sở về tính khả dụng, chi phí và việc gửi mẫu.

Bác sĩ của bạn là người hướng dẫn bạn hiểu báo cáo — và xin ý kiến thứ hai luôn là một lựa chọn nếu bạn muốn.

Nội dung này chỉ nhằm mục đích giáo dục và không thể thay thế cho tư vấn y tế. Hãy luôn trao đổi với đội ngũ y tế của bạn về tình trạng cụ thể của bạn.

Dựa trên một nguồn đáng tin cậy

Đây là bản dịch bằng ngôn ngữ đơn giản của nội dung giáo dục dựa trên Viện Ung thư Quốc gia Hoa Kỳ. Vui lòng đọc nguồn gốc để có thông tin đầy đủ và cập nhật. Chỉ mang tính giáo dục — không phải lời khuyên y tế. Hãy luôn trao đổi với đội ngũ chăm sóc của bạn.

Viện Ung thư Quốc gia Hoa Kỳ: cancer.gov/about-cancer/diagnosis-staging/diagnosis/pathology-reports-fact-sheet

Cập nhật lần cuối: 2026-07-14

Bạn có quyền được cung cấp thông dịch viên miễn phí. Tại Hoa Kỳ, các bệnh viện và phòng khám nhận tài trợ liên bang phải cung cấp thông dịch viên đủ trình độ mà bạn không phải trả tiền. Bạn có thể yêu cầu tại quầy tiếp nhận hoặc trước buổi hẹn. Bạn không cần đưa người thân hoặc trẻ em đi để phiên dịch.

Trực tuyến: cancerexplained.org/languages/vi/pathology-reports

Dịch từ bài viết tiếng Anh trên cancerexplained.org. Bản tiếng Anh là bản đã được đối chiếu với nguồn.

Chỉ là thông tin giáo dục, không phải lời khuyên y tế. Một hệ thống biên tập có hỗ trợ AI đã giúp soạn trang này. Chưa có người thẩm định y khoa nào được nêu tên đã xem xét trang này, trừ khi có nêu tên.

Được in, sao chép và chia sẻ miễn phí nếu giữ nguyên nội dung. Không cần xin phép. Vui lòng không thay đổi nội dung y khoa. Trích dẫn: cancerexplained.org. Thông tin giáo dục, không phải lời khuyên y khoa.